

Kunstenplan 2021-2024

inleiding

film

regeling vierjarige subsidies

AFK
amsterdams
fonds voor de
kunst

Inleiding Film

Regeling Vierjarige subsidies

Kunstenplan 2021-2024

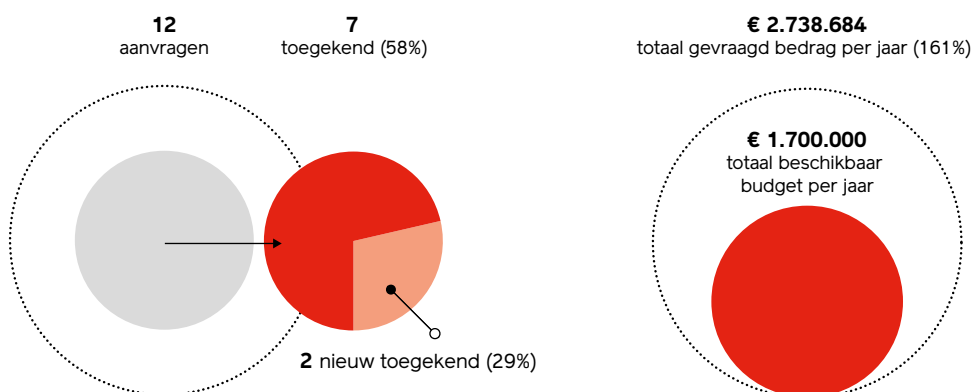
AANVRAGEN IN HET KORT

Binnen de discipline Film werden twaalf aanvragen ingediend en behandeld.

- In totaal werd er voor de twaalf aanvragen € 2.738.684 per jaar aangevraagd, gemiddeld € 228.224 per aanvrager. Het beschikbare budget voor Film in de komende kunstenplanperiode bedraagt € 1.700.000. Het beschikbare budget is daarmee 161% overvraagd.
- Vijf (42%) van de aanvragers ontvangen in de lopende periode geen vierjarige subsidie van het AFK. Twee van hen dienden voor de periode 2017-2020 wel een aanvraag in voor vierjarige subsidie, maar zagen deze niet gehonoreerd. Eén van de aanvragers ontving in de periode 2019-2020 een tweejarige subsidie van het AFK. Drie organisaties (25%) vragen voor het eerst vierjarige subsidie aan bij het AFK.
- De zeven aanvragers die in de periode 2017-2020 al een vierjarige subsidie ontvangen vanuit het Kunstenplan vragen voor de periode 2021-2024 samen jaarlijks € 2.277.459 aan. Dat is anderhalf keer het bedrag dat zij in de lopende subsidieperiode krijgen. Al deze aanvragers vragen boven hun huidige subsidieniveau aan, waarvan drie bijna of meer dan het dubbele.
- Er zijn geen aanvragen aan een andere commissie voorgelegd voor co-advies.

De commissie oordeelt dat negen aanvragen voor subsidie in aanmerking komen. Het beschikbare budget was niet toereikend om al deze aanvragen geheel of gedeeltelijk te honoreren. Dit betekent in de praktijk dat binnen het beschikbare budget zeven organisaties daadwerkelijk geheel of gedeeltelijk gehonoreerd kunnen worden. Het gaat om twee nieuwe aanvragers en vijf organisaties die in de huidige periode ook vierjarige subsidie ontvangen. Eén van de gehonoreerde aanvragers ontvangt in de periode 2019-2020 een tweejarige subsidie. Drie aanvragen acht de commissie niet subsidiabel.

OVERZICHT AANVRAGEN FILM

FILM			
Aanvrager	Aangevraagd (in euro's per jaar)	Toegekend (in euro's per jaar)	Toegekend 2017-2020 (in euro's per jaar, niveau 2020)
Amsterdams Filmhuis	780.000	620.000	520.518,00
Capture 22	200.000	-	-
Cinekid	525.000	506.570	506.569,00
Imagine Film Festival	153.409	150.000	117.762,00
Pluk de Nacht	22.500	22.500	-
Roze Filmdagen	84.050	84.050	26.523,00
Shortcutz Amsterdam **	73.725	41.880	-
Sphinx Art Productions *	135.000	-	-
Stichting Cinema Asia	85.000	-	26.523,00
Stichting het Ketelhuis	500.000	275.000	223.855,00
Stichting Kaboom Animation Festival *	150.000	-	100.788,00
Vereniging Onderlinge Studentensteun de Uitkijk	30.000	-	-
	2.738.684	1.700.000	1.522.538

* positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om aanvraag toe te kennen

** positief advies, beschikbaar budget niet toereikend om volledig bedrag toe te kennen

Totaal budget film (in euro's, per jaar)	1.700.000
Totaal gehonoreerde aanvragen (in euro's, per jaar)	1.658.120
Resterend budget (in euro's, per jaar)	41.880

Positief advies, onvoldoende budget (op volgorde van waardering)

Naam	Geadviseerd (in euro's, per jaar)	Toegekend (in euro's, per jaar)
Shortcutz Amsterdam	42.378	41.880
Sphinx Art Productions	50.000	-
Stichting Kaboom Animation Festival	100.788	-

ALGEMEEN BEELD

Binnen de discipline film zijn het vooral de presenterende instellingen die de weg naar het AFK weten te vinden. Van de twaalf aanvragen die ter beoordeling aan de commissie werden voorgelegd waren er drie afkomstig van filmhuizen, acht van festivals, en één van een platform voor de presentatie van films van jonge makers. Het budget binnen de discipline film is iets ruimer dan vier jaar geleden. Daar staat tegenover dat er fors meer is aangevraagd dan destijds. Zo lagen de gevraagde bedragen van de drie grootste aanvragers samen al hoger dan het beschikbare budget. Door de omvang van de aanvragen stond de pluriformiteit van de toekenningen van meet af aan onder druk. Het budget is niet toereikend voor alle honorabele aanvragen. Zo acht de commissie de aanvragen van Sphinx Art Productions en Kaboom Animation Festival subsidiabel, maar is er onvoldoende budget om deze organisaties ook daadwerkelijk te ondersteunen. De commissie betreurt het dat het genre animatie en de Arabische film zodoende niet vertegenwoordigd zijn binnen het Kunstenplan.

Dat vrijwel alleen filmhuizen en festivals een aanvraag hebben ingediend, betekent ook dat andere elementen in de filmketen, zoals productie en distributie, afwezig waren. Dit is deels logisch omdat film een medium is dat zich beweegt tussen kunst en industrie, en de meeste producenten en distributeurs georganiseerd zijn als bedrijf met winstoogmerk. Het roept echter wel de vraag op of er binnen de productie en distributietak van de filmsector voldoende ruimte is voor het lanceren van innovatieve en kunstzinnige initiatieven gericht op experiment en jong Amsterdams talent. Shortcutz Amsterdam is de enige aanvrager die zich specifiek richt op jong talent, maar dan in presenterende zin. Het nieuwe Moving Arts Centre Amsterdam wil hierin een belangrijke rol gaan spelen, al staat dit instituut nog aan het begin van zijn ontwikkeling. Verder vond de commissie het opvallend dat weinig aanvragen specifiek gericht zijn op filmisch experiment of digital storytelling. Organisaties als Submarine Channel, LIMA en Eye zijn wel vertegenwoordigd binnen het Kunstenplan, maar zijn beoordeeld in een andere commissie of maken deel uit van de Amsterdam Bis. Het totaalbeeld van de Amsterdamse filmsector is dus pluriformer dan het ingediende palet aan aanvragen binnen de discipline suggereert. Daarnaast worden ontwikkelingen in nieuwe media en dan met name VR en AR, steeds meer integraal onderdeel van de programmering van zowel de filmhuizen als de festivals. Zo werkt Het Ketelhuis aan een filmeducatieve AR-ervaring, en hebben de meeste festivals ook VR-producties in hun programma's opgenomen. Daarbij valt op dat in de aanvragen voor de programmering van nieuwe media niet altijd een heldere artistieke visie of intrinsieke motivatie wordt geformuleerd. Dit wekt de indruk dat organisaties nog zoekende zijn naar de betekenis die deze programmering voor hen heeft, of naar de taal om die betekenis te verwoorden.

Festivals

De festivals variëren sterk in omvang, genre en thematiek, en vormen in de ogen van de commissie samen een artistiek veelzijdig palet. De festivals richten zich in de meeste gevallen op een specifieke regio, een genre of doelgroep. Zo richt Roze Filmdagen zich als relatief kleinschalig festival specifiek op de vertoning van LHBTQ-films voor een LHBTQ-publiek, terwijl Cinekid met zijn omvangrijke internationale programmering van kinderfilm activiteiten door het hele land ontplooit. Het enige festival dat zich niet richt op een specifieke niche is Pluk de Nacht, dat met een toegankelijke programmering in de buitenlucht plaatsvindt. De festivals vertonen een brede keuze aan films, die het filmdoek in Amsterdam meestal nog niet gevonden hebben. Daarnaast hebben ze een uitgebreide randprogrammering, variërend van programma's voor professionals tot speciale vertoningen in de Amsterdamse wijken. De filmfestivals vinden onderdak bij de Amsterdamse filmhuizen, zoals Rialto, het Ketelhuis en Eye.

Filmtheaters

Samen met de festivals vormen de filmtheaters het hart van een levendige Amsterdamse filmcultuur. Het aantal bioscoopschermen voor arthousefilms is in de afgelopen tien jaar verdubbeld. De Kunstraad constateerde eerder in haar Verkenning (2019) al dat de toename van het aantal filmzalen niet noodzakelijkerwijs betekent dat het aanbod veelzijdiger wordt. Door digitalisering zijn er meer filmkopieën in omloop, en is er meer overlap ontstaan in de programmering van de verschillende filmtheaters. Dat neemt niet weg dat de gesubsidieerde filmtheaters zich artistiek gezien wel degelijk onderscheiden van de niet-gesubsidieerde filmhuizen. Dit doen ze aan de ene kant door meer risico te nemen in de reguliere programmering. Ze geven meer ruimte aan commercieel kwetsbare films. En met een focus op de Nederlandse film (Ketelhuis) en wereldcinema (Rialto) richten de gesubsidieerde filmtheaters zich op genres binnen de film, die in het Amsterdamse aanbod relatief weinig ruimte krijgen. Daarnaast onderscheiden ze zich met een randprogrammering, die aansluit op de focus van hun hoofdprogrammering. Tot slot bieden zowel Het Ketelhuis als Rialto onderdak aan een keur aan filmfestivals, die in sommige gevallen meerjarig, of projectmatig worden ondersteund door het AFK.

Hoewel de gesubsidieerde theaters Rialto en het Ketelhuis dus een duidelijke toegevoegde waarde hebben binnen het Amsterdamse filmlandschap, stellen hun aanvragen de commissie ook voor een dilemma. Zowel het Ketelhuis als Rialto hebben uitbreidingsplannen, die in het geval van Rialto ook onderdeel zijn van de bij het AFK ingediende vierjarige aanvraag. De gevraagde subsidies van deze filmhuizen stijgen, en leggen een aanzienlijk beslag op het totaal beschikbare budget voor film. Tegelijkertijd zorgt de uitbreiding van de filmhuizen ervoor dat zij in de toekomst in toenemende mate kunnen concurreren met de niet gesubsidieerde filmtheaters, en dat hun aanbod daarmee ook meer zal overlappen. De commissie ziet daardoor voor de nabije toekomst een noodzaak om de prioriteiten binnen de Amsterdamse subsidies voor film opnieuw te overwegen. Daarbij is het wenselijk de rol van de filmhuizen in het Kunstenplan te betrekken, net als de gewenste ruimte voor nieuwkomers en de waarde van een pluriform aanbod dat wordt gegenereerd door gespecialiseerde festivals en platforms. Voor de komende periode heeft de commissie er, gegeven het budget, voor gekozen om de aanvragen van Het Ketelhuis en Rialto niet volledig te honoreren, mede uit overwegingen rondom de pluriformiteit van het totaal aan toekenningen. Hierdoor is er ruimte ontstaan voor een nieuwkomer als Shortcutz, die vanuit een tweejarige subsidie doorstroomt naar een vierjarige subsidie bij het AFK.

ARTISTIEK BELANG

De meeste filmorganisaties hebben een duidelijk beeld wat ze voor wie programmeren. Zoals gezegd richten de meeste festivals zich op een specifieke doelgroep, regio of genre. Veel van de ingediende plannen worden gemotiveerd vanuit een maatschappelijke doelstelling. Ze richten zich bijvoorbeeld ondergerepresenteerde doelgroepen, of belichten maatschappelijke thema's. Zo weet Imagine Film Festival overtuigend maatschappelijke thema's als kunstmatige intelligentie en ecologie in het programma te integreren. En toont De Roze Filmdagen aan waarom een festival specifiek gericht op LHBTQ-films belangrijk is en een veilige haven biedt voor (inter)nationale LHBTQ-makers en -publiek.

In het geheel van aanvragen sneeuwt de artistieke urgentie van de plannen soms wat onder. Weinig aanvragers formuleren in het plan een artistieke visie op het medium film of op cinematografische beeldtaal. Film is een medium dat zich, mede door technologische ontwikkelingen, in de afgelopen jaren snel ontwikkeld heeft. Jonge makers benaderen het maken van films steeds meer hybride. Daarbij vervagen de grenzen tussen genres en technieken, en de lijn tussen fictie en non-fictie is dunner dan ooit. Weinig aanvragers geven zich rekenschap van dergelijke ontwikkelingen. De commissie had graag meer omschreven gezien hoe de aanvragers de artistieke ontwikkelingen duiden binnen de specialisatie waar zij zich op richten en hoe ze daar als festival of filmhuis op inspelen. De keuze voor een doelgroep of genre (van de LHBTQ tot urban film) is vaak helder verwoord, maar welke specifieke artistieke keuzes daarbinnen worden gemaakt niet altijd. Daardoor wordt niet altijd duidelijk hoe een festival zich in artistieke zin onderscheidt van festivals binnen hetzelfde genre of met een vergelijkbare doelgroep. Nieuwkomer Pluk de Nacht vormt hierop een positieve uitzondering. De organisatie laat in de aanvraag zien goed zicht te hebben op de ontwikkelingen binnen de film en aanverwante media, en weet zich daar goed toe te verhouden in de plannen voor de komende vier jaar.

De commissie is positief over het maatschappelijke bewustzijn van de aanvragers en de vaak emancipatoire doelen, maar denkt dat deze nadrukkelijker verbonden zouden kunnen worden aan een artistieke visie. Met name de organisaties die al wat langer bestaan hadden in de ogen van de commissie bovendien explicieter kunnen reflecteren op hun eigen artistieke ontwikkeling en die van het personeel.

BELANG VOOR DE STAD

Veel organisaties toonden zich in de aanvraag bewust van hun maatschappelijke positie in de stad. Op dit criterium zijn aanvragen gemiddeld genomen dan ook vrij hoog gewaardeerd. Zo springt de aanvraag van Cinekid in het oog, doordat deze aanvrager zich op verschillende niveaus met de stad verbindt. Enerzijds bereikt het festival via een stevig educatieprogramma kinderen uit alle lagen van de stad. Daarnaast gaat het festival actief de wijken in om kinderen te betrekken die de gang naar het Westerpark niet zo snel maken. Ook Het Ketelhuis wil zich in de komende jaren nadrukkelijker manifesteren bij buurtbewoners, en deze met laagdrempelige activiteiten bij de organisatie betrekken. De aanvraag van Rialto viel in dit verband op vanwege de grondige manier waarop de organisatie bewoners betreft bij het opzetten van de beoogde nieuwe locaties. Verder engageren aanvragers zich met de stad door ofwel grootstedelijke thema's te belichten, ofwel door zich zowel inhoudelijk als qua publiek te richten op ondergerepresenteerde groepen in Amsterdam. Opvallend is dat er veel wordt samengewerkt met culturele partijen, maar dat er relatief weinig samenwerkingen zijn met maatschappelijke partners. Daar is in de ogen van de commissie nog winst te behalen.

Omdat Amsterdam naast Eye twee gesubsidieerde filmhuizen kent, waar ook de meeste festivals plaatsvinden, vinden de meeste activiteiten plaats in de stadsdelen waar deze theaters gevestigd zijn. Dat betekent dat de meeste activiteiten bij het Ketelhuis en Rialto in respectievelijk Amsterdam West en Amsterdam Zuid (en in de toekomst Amsterdam Oost) plaatsvinden. Tegelijkertijd zoeken veel organisaties actief samenwerkingen met partijen als Oxville Cinema in Amsterdam Nieuw-West en Bijlmerparktheater in Amsterdam Zuidoost om zo bij te dragen van de spreiding van het filmaanbod over de hele stad.

De meeste aanvragers hebben als eigen accent het thema Wereldstad gekozen. Dat is goed te verklaren vanwege het grote aantal festivals dat een aanvraag heeft ingediend. Alle festivals waarvoor is aangevraagd kennen een internationale programmering, waarbij de makers uit alle windstreken ook vaak naar de festivals komen om over hun films te praten. Rialto viel in dat verband ook op omdat het niet alleen films en makers naar Amsterdam haalt, maar ook nadrukkelijk haar eigen kennis exporteert en inzet om internationale filmnetwerken te versterken. Cinekid heeft een omvangrijk programma voor (internationale) professionals en draagt zo bij aan een levendige Nederlandse filmcultuur in een internationale context. Een sprekend voorbeeld is de film Binti, die door de Belgische maker tijdens het Cinekid Script LAB werd ontwikkeld, en via de Junior Co-production Market een Amsterdamse coproducent vond om vervolgens in 2019 het festival te openen. Hoewel niet alle aanvragen expliciet refereerden aan het gekozen eigen accent, vond de commissie de gekozen accenten in de meeste gevallen passend bij de activiteiten van de betreffende aanvrager.

UITVOERBAARHEID

Wat betreft de uitvoerbaarheid valt op dat de aanvragers uiteenvallen in twee groepen: organisaties die gestaag voortborduren op de huidige situatie en omvang van activiteiten, en organisaties met grote, soms torenhoge ambities die gepaard gaan met een exponentiële toename in activiteiten en publieksbereik. Over het algemeen was de commissie positief over het aanwezige artistieke vakmanschap binnen de organisaties. Wanneer er echter voornemens zijn om uit te breiden met bijvoorbeeld talentontwikkelings- of educatieprogramma's, wordt in de aanvragen niet altijd duidelijk gemaakt in hoeverre de huidige organisatie in staat is deze ook uit te voeren. De aanvragen van Imagine Film Festival en Roze Filmdagen vallen juist op door hun realisme in dit opzicht. Deze aanvragen getuigen bovendien van een goed inzicht in de eigen bedrijfsvoering en weten een

gezonde ambitie en helder artistiek plan te combineren met een haalbare begroting. Met relatief weinig vet op de botten verkiezen zij een versteviging van de eigen organisatie boven groei van de activiteiten. Rialto kiest met de uitbreiding naar Buitenveldert en Zeeburgereiland wel voor het groeimodel, maar weet deze plannen voldoende te onderbouwen, al zijn ze niet zonder risico. In algemene zin vindt de commissie dat de meeste aanvragers scherper hadden kunnen reflecteren op de mogelijke risico's van hun plannen voor de bedrijfsvoering.

De ingediende plannen voor marketing en communicatie vond de commissie over het algemeen tegenvallen. De beoogde marketingaanpak oogt vaak wat generiek en traditioneel. Weliswaar segmenteren aanvragers vaak hun doelgroepen, maar ze koppelen daaraan in de meeste gevallen geen concreet, op de respectievelijke doelgroepen afgestemd plan van aanpak. Regelmatig wordt er extra ruimte voor communicatie en marketing op de begroting opgevoerd, maar zonder de bijbehorende inspanningen te benoemen. De commissie was daardoor niet altijd overtuigd van de beoogde groei in bezoekersaantallen.

DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Wat betreft het criterium diversiteit en inclusie laten de aanvragen een zeer wisselend beeld zien. De commissie constateert dat er een aantal organisaties zijn die weliswaar nog een aantal stappen te zetten hebben op het vlak van culturele diversiteit, maar wel degelijk ambities hebben om hun organisaties diverser te maken. Deze organisaties, zoals Cinekid en Shortcutz, weten hun ambities ook intrinsiek te motiveren en te combineren met een concreet plan van aanpak. Daarnaast zijn er een aantal aanvragen ingediend, waarbij een visie op culturele diversiteit minder natuurlijk lijkt te zijn gemotiveerd. De ambitie actiever te zijn op dit vlak wordt daar weliswaar uitgesproken, maar niet vertaald in concrete doelen en een daaraan gekoppeld plan om deze doelen te bereiken. Overigens is het de commissie opgevallen dat veel organisaties in het ondernemingsplan ingaan op diversiteit en inclusie in de brede zin van het woord, maar weinig specifiek op culturele diversiteit zoals bedoeld in de regeling van het AFK.

De meeste aanvragers slagen er voldoende in een cultureel divers programma samen te stellen. Films van over de hele wereld worden geprogrammeerd in de filmhuizen en op de festivals, en de programma's weerspiegelen in veel gevallen ook de culturele diversiteit binnen de Amsterdamse bevolking. Het bereiken van een cultureel samengesteld publiek is voor veel organisaties een stuk moeilijker, al is duidelijk dat organisaties als Cinekid en Capture 22 hier wel goed in slagen. Maar in veel gevallen maken de aanvragen niet duidelijk hoe de beoogde diverse doelgroepen concreet verleid zullen worden om de programma's van de aanvragers te bezoeken. Ook wat betreft de culturele diversiteit van personeel en bestuur is er voor veel organisaties nog een wereld te winnen. Er wordt via gespecialiseerde organisaties als Binoq Atana en Colourful People weliswaar deskundigheid ingewonnen, maar de aanvragers vertalen dit in hun ondernemingsplannen nog niet altijd in concrete doelstellingen en een plan van aanpak. De commissie beschouwt dit als een risico voor de toekomst. Om structurele veranderingen op het gebied van diversiteit te kunnen bewerkstelligen, is een cultureel divers personeelsbestand essentieel, ook op het niveau waar de beslissingen worden genomen.

COLOFON

De Inleiding Film regeling Vierjarige subsidies 2021-2024 is een uitgave van het Amsterdams Fonds voor de Kunst.

Samenstelling

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Vormgeving

Piraña grafisch ontwerp

Amsterdams Fonds voor de Kunst

Bezoekadres

Pakhuis de Zwijger

Piet Heinkade 179

1019 HC Amsterdam

Postadres

Postbus 1079

1000 BB Amsterdam

Tel: 020 – 5200520

Fax: 020 – 5200599

www.amsterdamsfondsvoordekunst.nl

www.afk.nl

secretariaat@afk.nl

www.facebook.com/afk020

twitter.com/AFK020

[instagram.com/afk020/](https://www.instagram.com/afk020/)